

Υπόμνημα του Αγίου Ορους για το Π.Σ.Ε.

Date : Ιουνίου 6, 2008

Διαβάστε τα **συμπεράσματα και τις προτάσεις του εκτενούς υπομνήματος** (60 σελίδες A4) **περί της συμμετοχής της Ορθοδόξου Εκκλησίας στο Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών**, το οποίο συνέταξε πέρυσι η επί των Δογματικών Ιεροκοινοτική Επιτροπή, και ενέκρινε προ ολίγων εβδομάδων η **Ιερά Κοινότητα του Αγίου Ορους**. Το Υπόμνημα απεστάλη στον Παναγιότατο Οικουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο, σε όλους τους Αρχιερείς, σε όλους τους Θεολόγους Καθηγητές Πανεπιστημίου και όπου αλλού έπρεπε.

Με τρόπο ορθοδοξότατο και ομολογιακό, αλλά συγχρόνως νηφάλιο και πλήρως τεκμηριωμένο, εκφράζεται η καλή ανησυχία και ο γενικότερος προβληματισμός των Αγιορειτών για τα διατυπούμενα και τελούμενα στους λεγόμενους θεολογικούς διάλογους του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών (Π.Σ.Ε.).

Το Άγιον Όρος για άλλη μια φορά στη χιλιόχρονη Ιστορία του αρθρώνει λόγο πατερικά θεολογικό, ο οποίος εκφράζει απόλυτα την διαχρονική αυτοσυνειδησία των Ορθοδόξων, ότι αποτελούμε την «Μίαν, Αγίαν, Καθολικήν και Αποστολικήν Εκκλησίαν» του Συμβόλου της Πίστεως.

Η αίσθηση ευθύνης των Αγιορειτών για την διατήρηση ακαινοτομήτου της παραδοθείσης πίστεως των πατέρων μας, πιστεύουμε και ευχόμεθα ότι θα παρακινήσει και άλλους ποιμένες και διδασκάλους της Εκκλησίας να ομιλήσουν και να πράξουν αναλόγως.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΟΣ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΓΙΑ ΤΟ Π.Σ.Ε.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ:

Από όσα αναπτύχθηκαν ανωτέρω, και ασφαλώς από όσα στοιχεία δεν ήταν δυνατόν να παρατεθούν, είναι φανερό ότι:

1. Το Π.Σ.Ε. αποδεικνύεται ένας οργανισμός που στόχο του έχει να καλλιεργήσει την ενότητα των Χριστιανικών εκκλησιών και Ομολογιών σε δύο μορφές: α) ως κοινή δέσμευσι για αλληλοαναγνώρισι (mutual recognition), αλληλοεκτίμησι (mutual accountability), συμπόρευσι στην ιστορία (stay together), συνεργασία σε πρακτικό επίπεδο (cooperation) και στην ιεραποστολή (common witness)' β) ως κλήσι για ενότητα εν τη μια πίστει, τη μια ευχαριστία και τη κοινή ζωή τής αδιαιρέτου Εκκλησίας. Όπως είναι προφανές, ούτε η πρώτη μορφή αποτελεί αληθινή ενότητα ούτε η δεύτερη είναι εφικτή, επειδή οι προτεσταντικές Ομολογίες δεν αναγνωρίζουν ότι η αποστολική Πίστις είναι αυτή η ίδια Πίστις, την οποία κατέχει η συγκεκριμένη σήμερα ιστορική Ορθόδοξος Εκκλησία.

2. Υπό την παρούσα μορφή ενότητας οι εκκλησίες-μέλη του Π.Σ.Ε. προσανατολίζονται να αλληλοαναγνωρίσουν το Βάπτισμά τους. Δυστυχώς ωρισμένες Ορθόδοξες Εκκλησίες έχουν προχωρήσει στην αναγνώριση του Βαπτίσματος των Αντιχαλκηδονίων και των προτεσταντικών Ομολογιών της Γερμανίας. Η πρωθύστερη όμως αναγνώριση του Βαπτίσματος των ετεροδόξων χωρίς δογματική ενότητα, δεν είναι σύμφωνη προς την εκκλησιολογία της Ορθόδοξου Εκκλησίας. Οι προτεσταντικές εκκλησίες διατηρούν όλες τις αιρετικές διδασκαλίες που έχουν επισημάνει οι Ορθόδοξοι Πατριάρχαι και θεολόγοι από τον 16ον αιώνα και εντεύθεν.

3. Οι συμπροσευχές και η συμμετοχή σε λειτουργικές συνάξεις αποτελούσαν συνήθη πράξη στις οικουμενικές συναντήσεις του Π.Σ.Ε. Μόνο μετά την διαμαρτυρία των Ορθόδοξων το 1998 σχεδιάσθηκε μία τροποποίησης, η οποία όμως δεν μεταβάλλει το καθεστώς των συμπροσευχών, που απαγορεύονται από τους Ιερούς Κανόνες της Ορθόδοξου Εκκλησίας και δεν πρέπει να συνεχίζονται.

4. Ο στόχος του Π.Σ.Ε. για παγκριστιανική ορατή ενότητα έχει ως υπόβαθρο την προτεσταντική εκκλησιολογία περί της "αοράτου" Μιας Αγίας Καθολικής και Αποστολικής Εκκλησίας και των ορατών ιστορικών μορφών της, από τις οποίες καμμία δεν κατέχει το πλήρωμα της αποστολικής Πίστεως, της Καθολικότητας και της εν Χάριτι ζωής. Για τον λόγο αυτό ο στόχος του Π.Σ.Ε. για ορατή ενότητα δεν έχει νόημα για τους Ορθόδοξους, οι οποίοι αναγνωρίζουν στην Ορθόδοξο Εκκλησία το πλήρωμα της αποστολικής Πίστεως και της εν Χριστώ ζωής. Η παγκριστιανική ενότης Ορθόδοξως κατανοείται ως επιστροφή όλων των ετεροδόξων στην Ορθόδοξο Πίστι και δια του τρόπου αυτού επανάκαμψί τους στην κοινωνία της Ορθόδοξου Καθολικής και Αποστολικής Εκκλησίας (Λειτουργία Μεγ. Βασιλείου).

5. Στο Π.Σ.Ε. υπάρχει η τάσις να επεκταθή η διαχριστιανική ενότης και να συμπεριλάβη όλες τις θρησκείες του κόσμου, επειδή δήθεν η εκ Θεού σωτηρία προορίζεται για όλους τους ανθρώπους και μας είναι άγνωστοι οι τρόποι της φιλανθρωπίας του Θεού. Αυτή η ενότης για την Ορθόδοξο Εκκλησία είναι εντελώς απαράδεκτη, διότι ναι μεν η σωτηρία προσφέρεται από τον Θεό σε όλους τους ανθρώπους, αλλά οι άνθρωποι την απορρίπτουν ακολουθώντας δρόμους που δεν συντελούν στην αποδοχή της σωτηρίας.

6. Ωρισμένες προτεσταντικές ομάδες απαιτούν από το Π.Σ.Ε. επίσημο βήμα για να ζητήσουν να τους αναγνωρισθούν ακραίες αντιευαγγελικές ηθικές επιλογές (ομοφυλοφιλία κ.λπ). Δεν βρίσκουν προς το παρόν συγκατάθεσι. Υπάρχουν όμως ενδείξεις ότι χάριν των ανθρωπίνων δικαιωμάτων θα προχωρήσει η ήδη αρξαμένη συζήτηση και θα απαιτηθή η ίση αναγνώριση όλων των ηθικών τάσεων. Η Ορθόδοξος Εκκλησία δεν μπορεί να αγνοήσει την ευαγγελική διδασκαλία και να συμπορεύεται με την ανομία (Ησ. 52,11 - Β' Κορ. 6, 14-7, 1). Η χειροτονία των γυναικών από πολλές προτεσταντικές εκκλησίες είναι επίσης ένα σοβαρό δείγμα

μείζονος αθετήσεως της Παραδόσεως της Εκκλησίας των Αποστόλων και των Πατέρων.

7. Η μαρτυρία τής Ορθοδόξου Εκκλησίας δεν γίνεται δεκτή στο σύνολό της από τις προτεσταντικές εκκλησίες του Π.Σ.Ε., όπως φαίνεται από την εξηκονταετή ιστορία του Π.Σ.Ε. και την πολύ μακρύτερη ιστορία των Ορθοδοξο-προτεσταντικών επαφών. Όλα δείχνουν ότι το επιδιωκόμενο στο Π.Σ.Ε. είναι η ομογενοποίηση των εκκλησιών-μελών του Π.Σ.Ε. μέσω ενός μακροχρονίου συμφυρμού.

8. Η αλλοίωσις του φρονήματος των Ορθοδόξων (θεολόγων που μετέχουν του Π.Σ.Ε. και άλλων) είναι γεγονός που εγκυμονεί κινδύνους για την μελλοντική πορεία της Ορθοδόξου Εκκλησίας στον σύγχρονο κόσμο. Ο κίνδυνος ενδο-ορθοδόξων σχισμάτων είναι υπαρκτός.

9. Κατ' επίδρασιν του Π.Σ.Ε. Ορθόδοξοι και Αντιχαλκηδόνιοι παρακάθηνται ως η Ορθόδοξη πτέρυγα του Π.Σ.Ε., αλληλοαναγνωριζόμενοι ως ορθόδοξοι. Το ίδιο πνεύμα ωδήγησε στην απαράδεκτη από Ορθοδόξου πλευράς συμφωνία (Κοινές Δηλώσεις) των Ορθοδόξων και των Αντιχαλκηδονίων θεολόγων στους ανεπισήμους διαλόγους και στον επίσημο διάλογο της Ορθοδόξου Εκκλησίας με τις αντίστοιχες αντιχαλκηδόνιες εκκλησίες.

10. Οι προοπτικές για το μέλλον (προτάσεις για κοινό εορτασμό του Πάσχα και σύγκλησι Οικουμενικής Συνελεύσεως χωρίς δογματική ενότητα) δεν είναι ευοίωνες και απαιτείται πολλή προσοχή και επαγρύπνησις.

11. Η διακοπή των σχέσεων των Ορθοδόξων Εκκλησιών με το Π.Σ.Ε. ήταν ένα μόνιμο ερώτημα που συνεχίζει να είναι επίκαιρο, όσο οι προτεσταντικές εκκλησίες-μέλη του Π.Σ.Ε. δεν φαίνεται να αφίστανται των εκκλησιολογικών τους προϋποθέσεων. Οι Ορθόδοξες Εκκλησίες με την συμμετοχή τους στο Π.Σ.Ε. δείχνουν στην πράξι ότι παραιτούνται από την εκκλησιολογική τους ταυτότητα. Στο σημείο αυτό οι Ρωμαιοκαθολικοί, απέχοντες τυπικά από το Π.Σ.Ε., είναι συνεπέστεροι στην εκκλησιολογία τους από ό,τι είμαστε οι Ορθόδοξοι στην δική μας.

12. Οι Ορθόδοξοι δεν κερδίζουμε τίποτε από την συμμετοχή μας στο Π.Σ.Ε. Αντίθετα, αποκομίζουμε ζημία και φθορά. Η αποστολή μας, να κηρύξουμε το μήνυμα της Ορθοδοξίας προς τους ετεροδόξους, δεν ευοδώνεται, επειδή οι Προτεστάντες στο Π.Σ.Ε. δεν προσανατολίζονται προς αποδοχή της Ορθοδοξίας αλλά προς συνύπαρξι μαζί της στο επιδιωκόμενο μόρφωμα των πλήρως αλληλοαναγνωριζομένων εκκλησιών. Ο προσανατολισμός τους αυτός είναι σύμφωνος με την εκκλησιολογία τους. Οι Ορθόδοξοι όμως μπορούμε να συμμετέχουμε σε ένα Οργανισμό (το Π.Σ.Ε.), του οποίου η σύστασις, η δομή και η λειτουργία βασίζονται στην προτεσταντική εκκλησιολογία, χωρίς η συμμετοχή μας να σημαίνει απαραίτησι από την

εκκλησιολογία μας;

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ:

Κατόπιν τούτων η Ορθόδοξος στάσις έναντι του Π.Σ.Ε. θα μπορούσε να χαραχθή βάσει των ακολούθων θέσεων:

1. Η συμμετοχή των Ορθοδόξων στο Π.Σ.Ε. δεν αποβαίνει προς όφελος ούτε της Ορθοδόξου Εκκλησίας ούτε των ετεροδόξων, αλλά ούτε και λυσιτελής είναι για την ποθούμενη ενότητα όλων των Χριστιανών στην αληθινή αποστολική Πίστι και την Εκκλησία των πρώτων χριστιανικών αιώνων. **Μήπως επέστη ο καιρός οι Ορθόδοξες Εκκλησίες να διακόψουν τις σχέσεις τους με το Π.Σ.Ε.;**

2. Εάν για λόγους υψίστου, καλώς νοουμένου και θεοφιλούς συμφέροντος ωρισμένων Ορθοδόξων Εκκλησιών (βλ. Πηδάλιον, εκδ. Ρηγόπουλου 1982, σελ. 56, τί εστι το συμφέρον) ή και για λόγους ενημερώσεως κριθή απαραίτητη κάποια μορφή συνεργασίας με το Π.Σ.Ε., πρέπει να απαιτηθή η μετονομασία τού Π.Σ.Ε. σε «Παγκόσμιο Χριστιανικό Συμβούλιο» και να υπάρξη χαλαρή σχέσις με αυτό, δι' απλών παρατηρητών, χωρίς δεσμεύσεις και υποχρεώσεις που αντιβαίνουν στην εκκλησιολογία της Ορθοδόξου Εκκλησίας.

3. Στην περίπτωσι αυτή δεν θα γίνωνται συμπροσευχές και λατρευτικές εκδηλώσεις. Η συμμετοχή θα είναι απολύτως ακαδημαϊκού επιπέδου, απαιτητήτως δε οι Ορθόδοξες θέσεις θα διατυπώνωνται με την μορφή των χωριστών Δηλώσεων, όπως γινόταν μέχρι την Γεν. Συνέλευσι του Νέου Δελχί (1961).

Η ένωσις, αν ποτέ γίνη, δεν θα είναι αποτέλεσμα συμφυρμού αλλά καρπός προσευχής, πιστότητος στην Ορθόδοξο αυτοσυνειδησία μας και κυρίως δώρο του Πανάγαθου Θεού.

Εν Αγίω Ορει τη 18η Φεβρουαρίου 2007

Τα μέλη της Επιτροπής:

Ο της Ι. Μ. Βατοπαιδίου Καθηγούμενος + Αρχιμ. Εφραίμ

Ο της Ι. Μ. Φιλοθέου Γέρων Λουκάς

Ο της Ι. Μ. Γρηγορίου Καθηγούμενος + Αρχιμ. Γεώργιος

[Το πλήρες κείμενο του υπομνήματος υπάρχει εδώ](#)

(Πηγή: «Παρακαταθήκη», Μάρτιος - Απρίλιος 2008)